

รายงานการวิจัย
เรื่อง

รูปแบบการเรียนรู้ทางไกลด้วยกระบวนการกลุ่มด้านอาหารและเกษตรอินทรีย์
สู่สุขภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดนนทบุรีและชลบุรี
Distance and Group Process Learning Model on Food Safety and Organic Agriculture
For Healthy Ageing in Nonthaburi and Chonburi Province

โดย

รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช ครุฑเมือง แสนเสริม
รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน
รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นารีรัตน์ สีระสาร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลสรายุ สราญรมย์

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยการศึกษาทางไกล
ประจำปี 2562
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ชื่อเรื่อง	รูปแบบการเรียนรู้ทางไกลด้วยกระบวนการกลุ่มด้านอาหารและเกษตรอินทรีย์สู่สุขภาพของผู้สูงวัยในจังหวัดนนทบุรีและชลบุรี
ชื่อผู้วิจัย	รองศาสตราจารย์ ดร.ลินินุช ครูทเมือง แสนเสริม รองศาสตราจารย์ บำเพ็ญ เขียวหวาน รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นาเรรัตน์ สิริสาร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลสรานู สราญรัมย์
ปีที่แล้วเสร็จ	2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพพื้นฐาน การบริโภค สุขภาวะ และการเรียนรู้ของผู้สูงวัย (2) พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ทางไกลด้วยกระบวนการกลุ่มด้านอาหารและเกษตรอินทรีย์กับผู้สูงวัย (3) ออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้และสื่อตามรูปแบบที่กำหนด และ (4) ทดลองและประเมินรูปแบบการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้สูงวัยที่สมัครเข้าร่วมเรียนรู้กับโครงการจากจังหวัดนนทบุรีและชลบุรี จำนวน 6 กลุ่ม กลุ่มละ 20 ราย รวมจำนวน 120 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากประชากรทั้งหมด โดยใช้แบบสัมภาษณ์ และการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการจัดเวทีร่วมกับกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจำนวน 21 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบค่า t และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า (1) ผู้สูงวัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 65.07 ปี จบประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีอาหารบริโภคครบทั้ง 3 มื้อ โดยส่วนใหญ่ปรุงอาหารเพื่อบริโภคเองในครอบครัว นิยมบริโภคอาหารที่มีส่วนประกอบหลักเป็นพืชผัก สมุนไพรที่หาซื้อจากตลาดในชุมชน พบแพทย์เป็นประจำเนื่องจากโรคของผู้สูงวัย ผู้สูงวัยมีสภาพจิตใจที่ดี มีลูกหลานคอยดูแล ต้องการเข้าร่วมเรียนรู้เพื่อดูแลสุขภาพของตนเองและคนในครอบครัว ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ของผู้สูงวัย ประกอบด้วย ตัวผู้เรียน และบทเรียนหรือประเด็นเนื้อหา (2) การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงวัย ได้แก่ การเรียนรู้ด้วยกระบวนการกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน (3) การออกแบบรูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้และสื่อตามรูปแบบที่กำหนด โดยการจัดการเรียนรู้ทางไกลด้วยกระบวนการกลุ่มด้านอาหารและเกษตรอินทรีย์เพื่อสุขภาพของผู้สูงวัย แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพพื้นฐาน การบริโภค สุขภาวะ และการเรียนรู้ของผู้สูงวัย ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ระยะที่ 3 ทดลองและประเมินรูปแบบการเรียนรู้ (4) การทดลองรูปแบบการเรียนรู้ แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ระยะการเข้าใจ ระยะที่ 2 ระยะการเข้าถึงและพัฒนา การประเมินหลักสูตรพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร ด้านวัตถุประสงค์ และด้านสื่อ อุปกรณ์ เอกสาร และสถานที่ คุณสมบัติของผู้เรียน ผู้จัดการเรียนรู้ และทีมงานสนับสนุน ระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาของหลักสูตร ด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตร มีการเปลี่ยนแปลงจากการเรียนรู้ระดับบุคคล ระดับกลุ่ม ระดับชุมชน และระดับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการของ ผู้สูงวัยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสม คือ รูปแบบการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น รูปแบบการเรียนรู้ตามอรรถศาสตร์แบบผสมผสาน รูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ รูปแบบการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงการทำเกษตรกับการดูแลสุขภาพของผู้สูงวัย วิธีการเรียนรู้และสื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ที่เหมาะสม คือ เน้นการให้กลุ่มเป้าหมายได้ทดลองลงมือทำ เน้นการการเรียนรู้โดยมีการศึกษาดูงานเป็นกิจกรรมแรก ๆ การสนับสนุนผู้จัดการเรียนรู้ ผู้เรียนควรต้องมาจากความสมัครใจในการเข้าร่วมการเรียนรู้ สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้ควรเหมาะสมกับผู้สูงวัย เข้าถึงง่าย

คำสำคัญ การเรียนรู้ทางไกล กระบวนการกลุ่ม อาหารปลอดภัย เกษตรอินทรีย์ สุขภาวะของผู้สูงวัย

Title: Distance and Group Process Learning Model on Food Safety and Organic Agriculture for the Well-Being of the Elderly in Nonthaburi and Chonburi Provinces

Researchers: Associate Professor Dr.Sineenuch Khрутmuang Sanserm,
Associate Professor Bumpen Keowan, Associate Professor Dr.Benchamas Yooprasert, Assistant Professor Dr.Nareerut Seerasarn and Assistant Professor Dr.Ponsaran Saranrom

Year: 2021

Abstract

The objectives of this research study were: (1) to study the basic conditions, consumption, health and learning of the elderly; (2) to develop a distance learning model through the food group process and organic agriculture with the elderly; (3) to design the learning process and media according to a distance learning model; and (4) to experiment the distance learning model through the group process. A research and development model was used. The study population was the elderly who enrolled in the project from Nonthaburi and Chonburi provinces, totaling 6 groups, 20 participants each, totaling 120 cases. Quantitative data were collected from the entire population using structural interviews, and qualitative data were collected from a forum arrangement with a sample of 21 subjects by purposive sampling. Data were analyzed using descriptive statistics t-test and content analysis.

The results of the research stated that (1) Most of the elderly were female with average age 65.07 years and primary school education. They had a full diet of 3 meals a day and cooked by themselves and their families. Their diets contained mainly vegetables and herbs available in the local markets. They had regular doctor's appointments for following-up geriatric care. Most of the elderly were mentally healthy; they took care of their children and grandchildren. They wanted to participate in and learn how to take care of health conditions of themselves and of their family members. Internal factors related to the learning management of the elderly consisted of the lesson learners or content issues. (2) The development of learning model that was correspond to the needs of the elderly. There were learning by group process, an exchange of knowledge from real experiences, and can be used in daily life. (3) Design the learning process and media according to a distance learning model. By organizing distance learning management model through the food group process and organic agriculture for the well-being of the elderly was divided into 3 phases: Phase 1 was the study of the basic conditions, consumption, health and learning of the elderly; Phase 2 was the development of learning model; and Phase 3 was conducted to experiment and evaluate learning model. (4) The experiment of the learning model was divided into 2 phases: Phase 1, Understanding; Phase 2, Access and development. The course assessments showed that in terms of appropriateness 3 aspects were ranked at the highest level: the standard of learning of the curriculum, the objectives and, the media, equipment, documents, location, qualifications of the learners, learning manager and support team. The 2 aspects rated as appropriate at high level were the content of the course and the learning management process of the curriculum. There was the greatest change in learning from learning at the individual, group, community, and agency level. The average of knowledge scores before and after joining the program of the elderly were significantly different at the 0.05 level. The suitable learning style is a flexible learning style, a blended form of informal learning, a student-centered learning style, a learning styles suitable for each area, a learning model linking agriculture farming with the elderly health care. The appropriate method of learning and learning materials is to focus on allowing the target audience to try by themselves and focus on learning with study visits as the first activities. There should be a support for managers to learn. Learners should be willing to participate in learning. The learning materials should be suitable for the elderly and easy of access.

Keywords: Distance learning, Group process learning, Food safety Organic agriculture, Healthy elderly